

Strategi för att
motverka
våldsbejakande
extremism
2016

POLICY – antas av kommunfullmäktige

En policy uttrycker politikens värdegrund och förhållningssätt. Denna typ av dokument fastställs av kommunfullmäktige då de är av principiell beskaffenhet och därmed enligt kommunallagen tillhör fullmäktiges exklusiva beslutanderätt och gäller tills vidare. En policy talar om vad staden vill uppnå inom ett specifikt område som berör flera verksamheter. Policyn bör inte innehålla detaljerade ställningstagande vad gäller utförande, prioriteringar eller metoder.

STRATEGI – antas av kommunstyrelsen

Strategidokument anger konkreta åtgärder för den politiska viljeinriktningen. En strategi ska ange vem som ansvarar för att åtgärder genomförs, när de ska vara genomförda samt vilka prioriteringar som ska göras. Strategin ska gälla under en begränsad period, exempelvis under en mandatperiod och antas av kommunstyrelsen.

RIKTLINJE - antas av kommunstyrelsen

Riktlinjer säkerställer riktigt agerande och god kvalitet i stadens arbete. I riktlinjer preciseras *hur* något ska uppnås. Det kan exempelvis handla om hur verksamheterna ska arbeta för att uppnå de politiska inriktningar och mål som finns i en policy eller strategi och dessa antas av kommunstyrelsen.

ANVISNING - godkänns av förvaltningschef/chef

Anvisningar och rutiner rör sig i regel om ren verkställighet av riktlinjer eller andra styrdokument. Denna typ av dokument är förvaltningens verktyg för att verkställa politiska beslut och dokumenten är inte föremål för formella beslut i politiska organ utan upprättas efter behov av varje verksamhet/enhet i samråd med ansvarig förvaltningschef/chef.

Dokumenttyp	Giltighetstid	Beslutande organ	Antaget till följd av lag
Strategi KS/2016:365	2016-2020	Kommunstyrelsen	Nej
Dokumentansvarig	Revisionsdatum	Uppföljning	Versionshantering
Carolina Pettersson			

Strategi för att motverka våldsbejakande extremism

Inledning

Solna stad ska aktivt verka mot våldsbejakande extremism och staden accepterar inte bejakandet och brukandet av våld som medel för att förverkliga extrema ideologiska åsikter och idéer.

Individer som begår brottsliga handlingar ska ställas till svars för det. Våldsbejakande extremism utgör ett hot mot demokratin, samhällets grundläggande struktur och dess styrelseskick, samt ett hot mot medborgarna och de politiska företrädarna.

Solna stads agerande för att motverka radikaliserings och våldsbejakande extremism ska genomsyras av stadens vision om att:

”Solna ska vara en sammanhållen och levande stad, som växer och utvecklas hållbart för alla solnabor. Staden kännetecknas av trygghet och öppenhet, där allas potential tas tillvara. Vi erbjuder kunskap, kreativitet och upplevelser som ökar regionens attraktionskraft.”

Solna stad ser mycket allvarligt på individer som använder våld för att förverkliga extrema ideologiska åsikter och idéer. Grunden för att motverka radikaliserings och våldsbejakande extremism läggs genom ett öppet, transparent och fritt samhälle, genom goda uppväxtvillkor, tillgång till god utbildning, arbete och självförsörjning.

Genom goda relationer mellan offentliga institutioner, det civila samhället och mellan människor motverkas radikaliserings. Den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism rekommenderar att samverkan i Sverige ska ske just utifrån insatser i olika delar; främja demokratin, förebygga och förhindra extremism.

Våldsbejakande extremism och radikaliserings

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål.

Med våldsbejakande extremism avses den våldsbejakande vit-makt miljön, den våldsbejakande autonoma miljön och den våldsbejakande islamistiska extremistmiljön.

Enligt rapporten Våldsbejakande extremism i Sverige – nuläge och tendenser finns det personer inom de tre våldsbejakande extremistmiljöerna som agerar mot det demokratiska systemets grundläggande principer och funktioner i syfte att uppnå sina mål. Även om våldsbejakande extremism i dagsläget sammantaget inte utgör ett hot mot det demokratiska statskicket visar rapporten tendenser som kan innebära ytterligare utmaningar i framtiden.

Våldsfrämjande radikaliserings går att urskilja i skilda religiösa och kulturella sammanhang, både historiskt och i nutid. Generellt beror våldsfrämjande radikaliserings på tre grundläggande saker; att det finns upplevda orättvisor eller kränkningar; att det finns en våldsförespråkande ideologi som pekar på orättvisor, förklarar deras orsak och vad som bör göras för att åtgärda orättvisorna, samt att det finns ett socialt sammanhang där ideologin internaliseras. Radikaliserings beror på ett samspel av dessa saker och har varierande betydelse för olika individer.

Radikalisering sker ofta via sociala kontakter, men även genom föreläsningar och propaganda. Mycket av detta sker idag via sociala medier och på nätet. Ideologins betydelse varierar som sagt mellan individer, den kan inspirera till och stärka avsikten att delta i terrorism, men den kan även fungera som legitimering av ett våldsamt beteende som till stor del har andra orsaker.

Uppdrag i stadens budget

I Solna stads budget och verksamhetsplan för 2016 gavs ett uppdrag om att ta fram en strategi för att motverka radikalisering och våldsbejakande extremism. Kommunstyrelsen fick i uppdrag, genom trygghetsrådet, att i samarbete med socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden ta fram en strategi för att motverka radikalisering och våldsbejakande extremism.

- **En övergripande strategi** har arbetats fram med inriktning på att ta fram åtgärder mot radikalisering och våldsbejakande extremism för att värna det demokratiska och öppna samhället. Strategin innehåller **tolv åtgärdsområden** och pekar ut interna samt externa samverkansformer.
- Till strategin kopplas **ett dokument med rutiner för det övergripande arbetet** i staden - övergripande rutiner för att upptäcka och hantera radikalisering av personer som bor eller vistas i Solna stad.
- Till strategin kopplas också **ett dokument med vägledningsexempel på hur förvaltningarna arbetar med att förebygga radikalisering**. Rutinerna och vägledningsexemplen uppdateras löpande av förvaltningarna.

Samtliga nämnder ansvarar för genomförandet av stadens övergripande strategi för att motverka våldsbejakande extremism. Genomförandet sker inom ramen för ordinarie verksamhet och styrsystem genom verksamhetsplan och budget.

Utgångspunkt i forskning samt andra kommuner och länder

Solna stads strategi bygger bland annat på andra kommuners arbete mot radikalisering och våldsbejakande extremism, däribland Stockholm, Malmö och Göteborg samt Huddinge. Strategin bygger också i delar på arbete som bedrivs i Solnas danska vänort Gladsaxe och den danska orten Århus. Strategin utgår från det goda arbete som utförs och den kunskap som finns inom Solna stad.

Stadens strategi tar sin utgångspunkt i forskning gjord av Försvarshögskolan och dess Centrum för asymmetriska hot- och terrorismstudier (CATS), informationsmaterial och rekommendationer från den Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism och Säkerhetspolisen, samt underlag från SKL (Sveriges kommuner och landsting).

Kartläggning och omvärldsanalys

Ett effektivt arbete mot våldsbejakande extremism måste utgå från kunskap om vilka extremistiska miljöer som finns eller verkar inom kommunen. En lokal lägesbild görs i samverkan med polisen och uppdateras löpande. Sammantaget är radikalisering inte en utbredd företeelse i Solna.

Samtliga former av uttryck för våldsbejakande extremism är farliga företeelser, det finns individer som kan utgöra hot för andra. Enligt Säkerhetspolisen utgör dock den våldsbejakande islamismen i dagsläget det största hotet mot svensk säkerhet. Solna stads strategi har därför sitt fokus på det området.

Solna stads ansvar

Solna stads primära ansvar är att arbeta med det kommunala kärnuppdraget och på så sätt främja demokratin och förebygga att individer radikaliserar.

Solna stad arbetar med att förebygga radikalisering genom att erbjuda en bra skola, barnomsorg, kultur- och fritidsaktiviteter, vara en öppen och sammanhållen stad, fokusera på egenförsörjning och erbjuda goda möjligheter till jobb genom samverkan med näringslivet och genom den så kallade Solnamodellen förebygga extremism och främja demokratin.

Genom att arbeta på ett sätt som främjar integration, genom satsningar på en trygg och säker stad, samt stadsutveckling med nya bostäder och infrastruktur läggs grunden till arbetet med visionen om en sammanhållen, trygg och öppen stad - demokratin främjas och extremism förebyggs.

Vid misstanke om att brott är på väg att ske eller om det är fara för liv och hälsa är det stadens ansvar att ingripa tillsammans med polisen. Staden kan också fungera som ett stöd till anhöriga och tillsammans med polisen arbeta mot social oro eller hot mot personal eller medborgare. Solna stads socialtjänst ska stå stark när individer behöver det. Staden har ett formellt ansvar att arbeta med barn som far illa.

Det är säkerhetspolisen samt polisens ansvar att förhindra att en radikaliserad person som återvänt till Sverige inte begår brott. Säkerhetspolisen har också ett uppdrag att bevaka personer som är radikaliserade på ett sätt som utgör ett hot.

Tolv åtgärdsområden för Solna stads arbete mot radikalisering och våldsbejakande extremism

1. Plan för samverkan och samordningen av arbetet mot radikalisering och extremism

Solna stad har en **samverkansgrupp** för samverkan och samordningen av arbetet mot radikalisering och extremism med representanter från socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, samt säkerhetschefen och ansvarig tjänsteman för Trygghetsrådet.

I samverkansgruppen ingår stadens **kontaktperson för den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism**. Till gruppen kopplas också vid behov representanter från omvårdnadsförvaltningen, tekniska förvaltningen, kompetensförvaltningen, kommunikationsavdelningen och kontaktcenter. Samverkan sker också med kommunala bolag och stiftelser.

Samverkansgruppens arbete **kanaliseras i stadens ordinarie struktur** och styrs av stadens styrmodell - genom stadens verksamhetsplan och budget. Samverkansgruppen ska alltid informeras vid misstanke om radikalisering. Staden, i form av berörd förvaltning och samverkansgruppen, ska agera snabbt vid misstanke om radikalisering.

Kommunstyrelsen erhåller information om arbetet, exempelvis i anslutning till delårsrapportering och bokslut. **Trygghetsrådet** arbetar med radikaliseringsfrågorna och erhåller löpande uppdateringar från förvaltningarna om eventuella misstankar eller uppdagade fall av radikalisering.

Samverkansgruppen stödjer förvaltningarnas arbete med att arbeta fram förvaltningsspecifika rutiner för arbetet med individer som radikaliserar. Samverkansgruppen är ett viktigt medel för att genomföra åtgärderna mot radikalisering.

2. Samverkan med lokala aktörer

I Solna stads samverkansgrupp för samordningen av arbetet mot radikalisering och extremism är kommunpolisen representerad. Staden har ett nära samarbete med kommunpolisen och parterna uppdaterar varandra löpande i trygghets- och säkerhetsfrågor. Radikalisering och våldsbejakande extremism är en självklar del i arbetet med samverkansöverenskommelsen mellan Solna stad och polisen.

Andra mycket viktiga lokala samverkansaktörer såsom lokala föreningar, civilsamhället, religiösa trossamfund, skolor etcetera ska enkelt kunna kontakta staden genom att ha "en väg in". Samverkan med civilsamhället ska stärkas och en plan för hur samverkan ska ske ska arbetas fram.

3. Regionala, nationella och internationella samarbeten

Samverkansgruppen samverkar därutöver med Stockholms läns landsting (SLL), Samverkan Stockholmsregionen, Storstockholms brandförsvaret och Länsstyrelsen. Samverkansgruppen har i uppdrag att delta i såväl regionala, som nationella och internationella nätverk (exempelvis Radicalization Awareness Network RAN) som arbetar mot radikalisering och våldsbejakande extremism. Försvarets högskolan, Segerstedtsinstitutet och kriminalvården är också viktiga aktörer.

Solna stad ska vara drivande för att informationsdelningen mellan de närliggande kommunerna förbättras, i syfte att få rapporter om när något specifikt händer i närområdet som kan få spridningseffekter.

Vid upptäckta fall av pågående brott eller förberedelse till brott krävs en direkt dialog med polis och Säkerhetspolisen.

Försvarets högskolans CATS rekommenderar att Sverige bör arbeta med avhopparverksamhet riktad mot våldsbejakande islamistiska extremistmiljön och de som återvänt från konfliktzoner. Solna stad ska delta i nätverk som arbetar med frågan.

4. Information, utbildning och kompetensutveckling

Samverkansgruppen ansvarar för att tillhandahålla kunskap, utbildning och kompetensutveckling till stadens medarbetare samt saklig information till medborgare. Det är viktigt att kompetensutvecklingen sker utifrån evidensbaserade metoder.

Utbildning

Staden tillhandahåller utbildningsmaterial för berörda medarbetare och erbjuder seminarier för kunskapsinhämtning och erfarenhetsdelning. Utbildningsmaterialet görs också tillgängligt för alla på intranätet.

Kompetensutveckling

Staden tillhandahåller återkommande kompetensutveckling för stadens berörda medarbetare. Samverkansgruppen ansvarar för att tillhandahålla information om effektiva och evidensbaserade metoder.

Information och informationskanaler

Staden tillhandahåller enkel och saklig information om stadens arbete mot radikaliserings och våldsbejakande extremism på stadens hemsida, via kontaktcenter samt på intranätet för stadens medarbetare. Informationsmaterialet tillhandahålls kultur- och fritidsföreningar samt övriga civilsamhället. Information till medborgarna och medarbetarna är en viktig del i stadens strategiska kommunikationsarbete. Vägen in till staden går via kontaktcenter 08-746 10 00. Kontaktcentermedarbetarna är utbildade att snabbt ta ärenden om radikaliserings vidare rätt i staden.

5. Stöd till individer

Vid fall när radikaliserings uppdagas ska en individuell handlingsplan upprättas omgående, oavsett vilken ålder individen har. Handlingsplanen upprättas av berörd förvaltning med stöd av stadens samverkansgrupp mot radikaliserings och våldsbejakande extremism. Samverkansgruppen ska underrättas, genom att stadens säkerhetschef kontaktas.

Arbetet med barn och unga (upp till 21 år) som far illa och individinsatserna som sätts in sker i linje med stadens ordinarie arbete. Vid konkreta misstankar om risk för att barn och ungdomar kan komma att fara illa ska en orosanmälan göras till socialtjänsten. Vid misstankar om radikaliserade individer ska stadens säkerhetschef kontaktas.

Staden tillhandahåller tillsammans med den nationella samordnaren för arbetet mot våldsbejakande extremism telefonstöd dit medborgare kan ringa och få stöd.

6. Stöd till anhöriga

Vid fall när radikaliserings uppdagas ska familjen kontaktas och en handlingsplan upprättas omgående av berörd förvaltning i stöd av stadens samverkansgrupp mot radikaliserings och våldsbejakande extremism. Vid fall av utlandsresa/anslutning till krig initieras dialog med familj samt även kompiskrets. Anhöriga ska ges stöd i hur de kan agera.

Stadens samverkansgrupp mot radikaliserings och våldsbejakande extremism ska underrättas, genom att stadens säkerhetschef kontaktas.

Staden tillhandahåller tillsammans med den nationella samordnaren för arbetet mot våldsbejakande extremism telefonstöd dit medborgare kan ringa och få stöd.

7. Föreningsbidrag

Staden ska säkerställa att de föreningsbidrag som betalas ut ska gå till föreningar som står bakom en demokratisk och jämställd värdegrund, samt vara transparent. Inte någon form av kränkande särbehandling eller diskriminering accepteras. Föreningen ska vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att någon i föreningens verksamhet utsätts för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller ålder. Föreningen ska upprätta en av styrelsen godkänd plan för likabehandling samt redovisa vidtagna åtgärder i verksamhetsberättelsen.

Föreningar som av händelse uppmuntrar till våldsbejakande extremism ska fråntas all typ av stöd.

8. Uthyrning av lokaler

Staden ska säkerställa att de lokaler som staden hyr ut inte ska användas för odemokratiska ändamål. De som hyr lokalerna ska stå bakom en demokratisk och jämställd värdegrund, vara transparent och inte bedriva någon form av kränkande särbehandling eller diskriminering.

Om det uppdagas att någon som hyr stadens lokaler uppmuntrar till våldsbejakande extremism ska staden avsluta uthyrningen.

9. Omvärldsbevakning

Samverkansgruppen ansvarar för omvärldsbevakning av arbetet mot radikaliserings och våldbejakande extremism utifrån exempelvis ny forskning, lagförändringar, statliga utredningar, goda nationella och internationella exempel.

Det är centralt att följa forskningen på området för att fånga upp evidensbaserade metoder att använda i arbetet mot radikaliserings och våldsbejakande extremism.

10. Uppdrag till stadens förvaltningar om rutiner samt framtagande av vägledningsexempel för arbetet mot radikaliserings

Stadens förvaltningar ska säkerställa att de har uppdaterade rutiner för att hantera fall av radikaliserings och våldsbejakande extremism. Rutinerna ska harmoniseras med denna strategi.

Socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt kompetensnämnden ska ta fram vägledningsexempel om deras arbete för att motverka att människor radikaliserars. Vägledningsexemplen utgör grunden för Solna stads arbete mot radikaliserings. Grunden för att motverka radikaliserings handlar exempelvis om en god skolgång och uppväxtmiljö, samt fokus på egenförsörjning och arbete.

11. Rutiner för arbetet med att upptäcka och hantera radikaliserings av personer som bor eller vistas i Solna stad

Solna stad har tagit fram övergripande rutiner för arbetet med att upptäcka och hantera radikaliserings av personer som bor eller vistas i Solna stad. Det är av särskild vikt att staden agerar snabbt när information om radikaliserings och våldsbejakande extremism uppdagas. Kommunstyrelsens har genom stadsledningsförvaltningen det övergripande ansvaret för att rutinerna uppdateras löpande. Rutinerna återfinns på intranätet.

Samverkansgruppen ska alltid underrättas vid misstanke eller upptäckt fall av radikaliserings, genom att stadens säkerhetschef kontaktas.

Stockholmsenkäten - informationsunderlag

Stockholmsenkäten är en undersökning som genomförs vartannat år och riktar sig till samtliga elever i år 9 i grundskolan och år 2 på gymnasieskolan. Undersökningen är ett viktigt verktyg för att förbättra ungdomars situation. Frågorna handlar bland annat om elevers livssituation, skolarbete, användning av droger, mobbning och trygghet. Solna stad har lagt till två frågor som ger ett underlag för att följa utvecklingen av våldsbejakande beteenden och vilka skolor i Solna som kan vara berörda:

- Jag kan tänka mig att vara med i en grupp där våld är accepterat.
- Är med i en grupp där våld är accepterat.

Frågorna som ställs täcker även in annan form av våldsbejakande beteenden då frågorna inte kopplats till ideologiska mål. Särskilda informationsinsatser kan riktas till skolor eller fritidsverksamheter i de fall en riskbild identifieras.

12. Stadsövergripande insatser vid förhöjd riskbild

En allvarlig eller extraordinär händelse hanteras inom ramen för stadens ordinarie krishanteringsorganisation. Kommunstyrelsen och stadens krisledning ansvarar för att koordinera de stadsövergripande insatser som behövs för att bemöta en förhöjd riskbild.

Genomförande och uppföljning

Samtliga nämnder har ansvar för genomförandet av stadens övergripande strategi mot radikaliserings och våldsbejakande extremism. Genomförandet sker inom ramen för ordinarie verksamhet och styrsystem genom verksamhetsplan och budget. Kommunstyrelsen ansvarar för att årligen följa upp strategin inom ramen för stadens uppföljningsmodell. Uppföljningen som sker inom ramen för stadens uppföljningsmodell ska årligen återrapporteras till trygghetsrådet.